

Högalidskyrkan

© Stockholms stift
Stockholm 2008
www.svenskakyrkan.se/stockholmsstift
info.stockholmsstift@svenskakyrkan.se

Högalidskyrkan

Högalids församling, Södermalms kontrakt, Stockholms stift

kv Templet 2, Högalids Kyrkväg 11, Södermalm, Stockholms kommun och län, Södermanland

Högalidskyrkan uppfördes i nationalromantisk stil under åren 1916–23. Arkitekt var Ivar Tengbom (1878–1968), en av det svenska 1900-talets absolut främsta arkitekter. Tengbom var synnerligen produktiv alltifrån 1900-talets allra första år till tidigt 1960-tal. Bland hans kanske mest kända verk vid sidan om Högalidskyrkan kan nämnas Konserthuset, det s k Tändstickspalatset på Västra Trädgårdsgatan och Handels­högskolan, alla i Stockholm, samt Svenska Institutet i Rom. Högalidskyrkan är den enda kyrkan han ritat inom Stockholms stift. I övriga landet har flera kyrkor uppförts enligt Tengboms ritningar, t ex Arvika, Härjevads och Höganäs kyrkor. Han har också stått för flera stora kyrkorestaureringar, bl a Skara domkyrkas på 1940-talet.

Högalidskyrkan är skyddad enligt 4 kapitlet lagen om kulturminnen.

HISTORIK

Ansgarielkyrkan kan sägas vara föregångaren till Högalidskyrkan, inrymd i en lokal på Brännkyrkagatan 88 och tillkommen på initiativ av Sällskapet för Främjande av Kyrklig Självvård 1896. Eftersom den västra delen av Södermalm då började bli allt mera bebyggd, fanns det behov av en kyrkolokal i denna del av dåvarande Maria Magdalena församling. Ansgarielkyrkan var i funktion fram till 1921 då Filadelfiaförsamlingen köpte fastigheten. Under åren 1921–

23 nyttjades istället Borgerskapets kyrksal på Högalidsgatan.

Redan 1902 började uppförandet av en kapellbyggnad diskuteras inom församlingen och 1905 anvisade staden plats för ett nytt kapell uppe på Högalidsberget. Flera olika förslag lades fram och omarbetades av arkitekterna Gustaf Hermansson och Konrad Elméus, dock utan egentligt resultat. 1907 hade församlingen kommit fram till att ett kapell inte var tillräckligt utan att det var en kyrkobyggnad som skulle uppföras här.

Arkitekterna Elméus, G A Nilsson och Ivar Tengbom bjöds 1911 in till en tävling om den nya kyrkan. Tengboms förslag sattes i första rummet men kom att arbetas om på en rad punkter innan det slutligen godkändes av Kungl Maj:t 1916. Ursprungligen hade han lagt kyrkan i nord-sydlig riktning längre österut på berget. De dubbla tornen, som kritiserades av flera, såg ursprungligen något annorlunda ut liksom västfasaden och interiören. Arkitekten Carl Westman, den ende sakkunnige i tävlingsjuryn, ifrågasatte de två tornen. Enligt Tengbom däremot ”skulle ett torn aldrig förslå i konkurrensen med det på andra sidan vattnet liggande stadshustornet”. ”Med två torn kommer man bättre ifrån alla jämförelser.” (Bergström 2001, s 72.) Tävlingen om Stadshuset hade resulterat i ett andrapris för Tengbom och många uppfattade Högalidskyrkans tvillingtorn som en revansch i konkurrensen med Ragnar Östberg och hans stadshus.

1916 påbörjades schaktningsarbetena och den första grundstenen lades 1917. Bygget försenades på grund av arbetskonflikterna 1918 och 1920 då arbetet låg nere totalt omkring ett år. Under den förhållandevis långa byggnadstiden skapade Tengbom något av en byggnadshytta kring kyrkan där ett flertal av landets namnkunniga konstnärer och konsthantverkare arbetade intimt tillsammans under hans ledning. Kyrkan invigdes av ärkebiskop Nathan Söderblom den 10 juni 1923, två veckor före Stadshusets högtidliga invigning på andra sidan Riddarfjärden.

1925 delades Maria Magdalena församling i två och på så vis bildades Högalids församling. Tengbom deltog i planeringen av både det nya församlingshuset och prästgården, som också placerades uppe på berget. Detaljprojekteringen övertogs dock av arkitekten David Dahl (1895–1973). 1939 uppfördes **kolumbariet** norr om kyrkan och 1959 utvidgades detta i sin tur med en byggnad, placerad i bergslutningen mot Högalidsgatan. Ivar Tengbom stod för ritningarna till båda **kolumbarierna**.

BESKRIVNING

Omgivningen

Högalidskyrkan ligger på västra delen av Södermalm i Stockholms innerstad, inte långt från Hornstull. Kyrkan är belägen högst uppe på Högalidsberget, som till större delen utgörs av parkmark, Högalidsparken. Berget omges av Högalidsgatan, Borgargatan, Hornsbruksgatan och Varvsgatan, vilka huvudsakligen kantas av bostadsbebyggelse från 1900-talets olika decennier, företrädesvis 1910-talet. Genom sitt läge uppe på berget ligger kyrkan något isolerat, trots att den är belägen mitt bland Stockholms stenstadskvarter.

Kyrkomiljön

Kyrkan är placerad på Högalidsbergets högsta plåtå. Söder om kyrkobyggnaden och parallellt med denna ligger prästgården och väster därom, i nittio graders vinkel till denna, ligger församlingshuset. Båda knyter an till kyrkan både i form och i material. Från korsningen Högalidsgatan/Varvsgatan går en körväg i en mjuk böj upp till kyrkan med en p-plats i öster. Härifrån leds besökaren vidare genom en stenmur med stora smidesgrindar och en allé av högvuxna kastanjer mellan kyrkobyggnaden och prästgården. Församlingshusets entré med sina **joniska kolonner** bildar fondmotiv mitt i slutet av allén.

Genom de tre byggnadernas placering bildas ett tämligen slutet rum, som vidgas när man närmar sig kyrkans huvudentré i väster och dess **förplats**, från vilken man har utsikt ut över stora delar av staden. Här står ett stort träkors, som avtecknar sig mot himlen. Där nivåskillnaderna är höga avgränsas kyrkotomten av kallmurade stenmurar. I övrigt övergår den utan några synliga avgränsningar i Högalidsparken, som består av både berg i dagen och grässlåtar. Flera trappor leder upp till kyrkan. Parkens stora träd och buskar ger kyrkan en grönskande inramning.

Kyrkobyggnaden

Högalidskyrkan består av ett rektangulärt **långhus** med ett smalare rakt avslutat **kor** i öster. **Koret** flankeras av två höga torn. Huvudentrén till kyrkan är belägen i väster. Ett f d gravkapell, numera S:t Ansgarskapellet, ligger under **koret** med entré från öster. Kyrkans stomme är av tegel. Omedelbart norr om kyrkan ligger ett **kolumbarium**, också av tegel. Den äldsta delen, placerad utmed kyrkans norra långsida, utgörs

av en oregelbunden sexkantig byggnad i en våning med en kolonnad kring den öppna gården i mitten. Norr därom och i direkt anslutning till denna ligger den yngre delen av **kolumbariet** i en helt rund byggnad i två våningar, också med en central öppen gård i övre planet.

Exteriör

Kyrkobyggnadens fasader är av handslaget storstenstegel från Mälardalens tegelbruk, lagt i **munkförband** ovan en sockel av granit i stora block. I ett av dem, i det sydöstra hörnet, är arkitektens namn inhugget, Ivar Tengbom, och året 1923. Dekorativa inslag som mönstermurade partier i form av kors, Guds allseende öga m m samt ankarslutar förekommer här och var i murverket. De höga, långsmala och rundbågiga fönstren har träbågar och är brunmålade. Fönstren kröns av skulpterade **zodiaktecken** av ignabergakalksten.

Upp till huvudentrén i väster med sina ingångsportaler leder en bred trappa av granit. Portalerna, den mittersta störst och mest imponerande, har skulpterade omfattningar i **renässansform**. De är huggna i väneviksgranit efter Tengboms ritningar med bildframställningar, symboler och olika typer av textband och inskriptioner i hög relief. Portarna är mörkbetsade med järnbeslag.

Långhusets branta **sadeltak** är belagt med kopparplåt liksom **pulpettaken** över de något lägre smala sidoskeppen. De två tornen har båda en åttkantig planform och klockformiga kupoler klädda med koppar. De är snarlika i sin utformning men skiljer sig dock i detaljer som fönstersättning och fönsterformer, ljudöppningar, balustrader m m. Det norra tornet kröns av en förgylld tupp medan det södra kröns av ett

Exteriör med de två tornen från öster.

förgyllt kors. Båda har tornur. Västgaveln kröns av en **takryttarliknande** ståndare. Dubbla järnportar leder in till S:t Ansgarskapellet i öster.

Interiör

Kyrkans förhall/**vapenhus** är lika brett som långhuset med fem entréer, den mittersta störst, in i kyrkorummet under orgelläktaren i väster. Golvet är av öländsk kalksten, väggarna grovt putsade och avfärgade i brutet vitt. Bräddetaket har tätt sittande bjälkar, bemålade av dekorationsmålaren Filip Månsson (1864–1933). I norra och södra änden leder trappor, försedda

med sirliga smidesräcken, upp till orgelläktaren. Dörrarna har dekorativt formade fyllningar och dekormålade omfattningar.

Kyrkorummets mittskepp är täckt av höga kryssvalv med en fri spännvidd på drygt 15 meter. Valvens tryck tas upp av breda vinkelställda **konterforer**, vilka bildar djupa nischer kring de höga smala fönstren, som är försedda med blyinfattade små rutor av antikglas. Genom att **konterforerna** i sin tur är genombrutna av låga rundbågiga öppningar bildas smala sidoskepp/sidogångar i norr och söder. Med fönstrens placering djupt inne i fönsternischerna är ljuskällorna för det mesta dolda för besökaren vilket ger en speciell och suggestiv ljusföring i rummet. I den södra sidogången är Tengbom för övrigt begravd i en nisch. Nischen är täckt med en stenplatta med Tengboms porträtt i profil och texten ”Denna helgedom som han skapat blev hans sista vilorum” samt ”När tungan tystnat tala stenarna”.

Kyrkorummet mot **koret** i öster.

Kyrkorummets golv är i sin helhet belagt med brun öländsk kalksten medan väggar och valv är slammade med ett grovt ofärgat kalkbruk. Den öppna bänkinredningen är grupperad i två långsmala kvarter på ömse sidor om mittgången, som är försedd med en blå gångmatta. Bänkarna är laserade i brunt medan bänkgavlarna är marmoreringsmålade i grått/gult/brunt. Bänkkvarteren har brädgolv med linoleummatta.

Mellan de två främsta bänkraderna välver sig en bågställning med smala vridna kolonner. Genom att de tre främsta bänkarna sekundärt har tagits bort på båda sidor om mittgången och bågställningen samtidigt flyttats är dess ursprungliga funktion, att markera övergången till **koret**, numera inte lika lätt att uppleva och förstå. I de smala sidoskeppen finns väggfasta bänkar längs ytterväggarna.

Koret ligger åtta trappsteg högre än långhuset. **Korets** valv har formen av ett stjärnvalv och väggarna är nedtill försedda med en draperimål-

Kyrkorummet med bänkinredning mot nordväst.

ning i grått. Altaret, placerat tre steg högre än **korgolvet**, är av putsat tegel och sten och försett med ett altarskåp i medeltida stil med målningar på guldbakgrund utförda av Erik Jerke (1898–1947) 1922. Högt ovanför altarskåpet avtecknar sig mot den putsade väggen ett fyra meter högt träkruccifix av konstnären Gunnar Torhamn (1894–1965). Den stora halvcirkelrunda **altarringen** har glest sittande, smäckra balusterdockor.

Södra korväggens **piscina** är av brun kalksten. I nischen ovanför står en **Bebådelseängel** utförd i förgylld brons av Alice Nordin. Söder om koret är predikstolen med sitt ljudtak placerad, utformad i **barockstil** med skuren trädekor och målade bildfält av Gunnar Torhamn. Färgskalan går i blått, grått och guld. Liksom övrig fast inredning är predikstolen ritad av Ivar Tengbom. Den nås via en särskild läktare som också har förbindelse med **sakristian**. Läktarbarriären är bemålad i likhet med predikstolens korg.

I norra tornets nedersta del ligger dopkapellet, några steg lägre än **långhuset**. Rummet har en åttkantig planform och är belyst uppifrån. Väggar och valv är täckta med målningar av

Koret med altare, altarskåp och sjuarmade ljusstakar.

Kyrkorummet med predikstolen.

Gunnar Torhamn. I norr finns ett litet altare och mitt på kapellets golv står dopfunten av sandsten som kan vara från 1500-talet. Kapellet, som är försett med lösa sekundära stolar, är förbundet med både **kolet** och **långhuset** via trappor och höga arkadöppningar. I öppningarna mot kyrkorummet finns dekorativa grindar och räcken av smidesjärn, utförda av Herman Lindblom efter Tengboms ritningar. Intill öppningen mellan **kapellet** och **kolet** finns en freskmålning med motivet **Veronikas svetteduk** av Olle Hjortzberg från 1923.

Golvytan mellan **kolet** och **långhusets** bänkkvarter, har skapats genom att de tre främsta bänkraderna har tagits bort. Här står numera

Dopkapellet med målningar av Gunnar Torhamn.
© GUNNAR TORHAMN/BUS 2008

lösa stolar på tvären, en flygel samt, mot det norra sidoskeppet, **kororgeln** som är målad i blått, rött och guld. Den är byggd av Mads Kjersgaard, Uppsala, 1984 och har 17 stämmor. Det finns även plats för ett flyttbart altare och dito dopfunt m m.

Orgelläktaren i väster med utsvängda partier i norr och söder vilar på stöd i form av två dekorativt skurna pelare. Läktarbarriären är marmoreringsmålade i blått och försedd med bl a bibliska landskapsmotiv inom ramar. Orgeln med sitt orgelverk från 1966 har 63 stämmor och bevarad fasad, ritad av Tengbom i samarbete med Oskar Brandtberg (1886–1957) som medverkat i utformningen av de nio krönande änglaffigurererna med musikinstrument.

Bakom orgeln finns en glasmålning med motiv ur **Bergspredikan**, också komponerad av Brandtberg. Läktaren har bänkinredning som kyrkorummet i övrigt. Under läktarens utsvängda delar finns i norr och söder dekorativt utformade genombrutna träskrank, bakom vil-

Kyrkorummet mot orgelläktaren i väster.

ka det finns plats för garderob, förvaring och vaktmästarplats. Väggarna under orgelläktaren är dekorativt bemålade med bl a ruttmönster i grått och vitt.

Kyrkorummets belysning utgörs av ljuskronor, ljusplåtar och lampetter av trä och mässing, målade och delvis förgyllda, ritade av Ivar Tengbom.

I samma plan som **koret** ligger i södra tornet ett litet förrum till **sakristian**, som i sin tur ligger en trappa upp. Sakristian har brädgolv, marmoreringsmålade väggar och kryssvalv. Dörrarna har dekorativt utformade fyllningar och smideshandtag. Förvaringsmöblerna för textilier är sekundära. Från **sakristian** leder en trappa upp till kyrkorådssalen med mönsterlagt brädgolv, hög laserad bröstpanel och marmorerade väggar. Bräddaket är målat i rött, svart och vitt av Einar Forseth (1892–1988) med **evangelistsymbolerna** som motiv. En del av väggen pryds av en enorm öppen spis med **renässanskaraktär** med målad dekor i puts och gips. Stolarna och

bordet är från byggnadstiden liksom ljuskronan, skuren i trä. **Trappmäklaren** pryds av en lyktformad armatur.

S:t Ansgarskapellet, som är inrymt i öster under koret, byggdes som gravkapell men nyttjas idag för alla typer av förrättningar. Det utgörs av ett treskeppigt litet rum med **absid** i väster. Det tunnvalvda taket bärs upp av kraftiga kolonner med kapital med skulpterad dekor av ignabergakalksten. Samma stensort finns i altaret. Absidens valv och väggar är täckta av en guldmosaik med **Pietàmotiv**, utfört av Einar Forseth. Väggar och valv i övrigt är vitslammade, kring entrén i öster och absiden i väster försedda med dekorativt måleri och textband. Golvet är av kalksten. Armaturerna i form av ljuskronor med skulpterade figurer i trä och mässing samt ljusarmar i koppar är ursprungliga. De brunlaserade stolarna är också från byggnadstiden. Det fristående altarbordet och dopfunten är liksom vindfånget sekundära.

S:t Ansgarskapellet mot **ko**ret.

Övriga inventarier

De två höga sjuarmade ljusstakar, som flankerar altaret, är från 1700-talet och ursprungligen **geridonger** (en typ av ställ för kandelaber). Ljusstakarna till altaret och nattvardssilvret är ritade av Ivar Tengbom och tillverkade av silversmeden Jacob Ängman 1923. Ytterligare silverföremål från byggnadstiden och av yngre datum finns också.

Kormattan i rött är från 1927. Mässhakarna är bl a från Licium och av varierande ålder; 1923, 1932, 1950-talet osv. Antependier finns från 1923 samt 1930- och 40-talen. I sidoskeppet hänger några äldre målningar (**renässans**- och yngre) med motiv som Välsignande Kristus, Jungfru Maria på månskäran, alla inköpta eller donerade efter 1923.

Vid en av **konterforerna** i södra sidoskeppet är monterat en Maria Magdalenafigur med en modell av moderskyrkan i famnen, skulpterad av Gustaf Cedervall. Denne har även stått för Ansgarsskulpturen som finns på väg in till dopkapellet. I S:t Ansgarskapellet är bl a fyra höga ljusstakar bevarade från samma tid. Kyrkans tre klockor hänger i det södra tornet och är alla från byggnadstiden, ritade av Tengbom och gjutna av K G Bergholtz klockgjuteri.

Kolumbariet

Hopbyggd med kyrkobyggnadens västparti är den mur med portal som leder till kyrkans **kolumbarium**. I portalens **tympanon** finns en skulptur, Dödens ängel, utförd i vit marmor av Ivar Johnsson 1939. De dekorativt utformade järnsmidesgrindarna är ritade av Tengbom, tillverkade av Herman Lindblom. Den äldsta **kolumbariedelen** från 1939, som ligger i anslutning till kyrkans nordfasad, är utformad som en

Den övre urngården mot öster i **kolumbariets** äldsta del.

öppen gård, omgiven av en kolonnad i gulvit marmor. Totalt fjorton rum med urnnischer med täckplattor i samma material öppnar sig mot gården, som utgörs av en gräsmatta med en liten damm. Östra delen har en **absid**formad avslutning med en freskmålning med motivet Den gode herden av Arvid Fougstedt (1888-1949) från 1942. Mot söder står ett stenaltare med en relief av konstnären Ture Jörgensson från 1939. Taklampetterna i form av blomkalkar är av brons.

En liten trappa i norr leder ned till den övre delen av **kolumbarietillbyggnaden** från 1959, som ligger i branten mot Högalidsgatan. Den utgörs av en rund byggnad i två våningar, helt uppbyggd av rött tegel. Kring en likaså rund öppen gård löper en **arkad**, vars bakre tegelväggar är klädda med urnnischer. Bakom dessa finns en rund omgång, också med urnnischer. Två trappor leder ned till den nedre delen som är uppbyggd på samma sätt med tegelklädda väggar i rött. I bottenvåningens centrala runda rum, motsvarande den övre delens runda gård, finns ett altare för ljus. Totalt har Högalids **kolumbarium** drygt 8 000 nischer med plats för 18 000 urnor.

KULTURHISTORISK KARAKTERISTIK

Högalidskyrkan betraktas som ett av Sveriges främsta exempel på **nationalromantik** och kan ses som en av det svenska 1900-talets stora **katedraler**. Med sina två östtorn och mäktiga tegelgavlar associerar Högalidskyrkan till äldre svensk kyrkoarkitektur, som t ex Visby domkyrka. Även interiören med de höga kryss- och stjärnvalven och fasta inredning som representerar olika konststilar, t ex altarskåpet med sin tydliga medeltida inspiration och predikstolens **barocka** former, knyter an till ett äldre traditionsrikt kyrkobyggande. Kyrkan räknas till ett av arkitekten Ivar Tengboms yppersta verk.

Den nedre urngården mot norr i **kolumbariets** yngre del.

Den runda omgången i **kolumbariets** yngre del.

Med sitt läge högt uppe på Högalidsberget och sina tvillingtorn är Högalidskyrkan en viktig del av Stockholms och Södermalms siluett och kan ses som en pendang till det samtida Stads- huset på andra sidan Riddarfjärden. Kyrko- byggnaden bildar tillsammans med det sam- stämt utformade församlingshuset och präst- gården ett i form och färg samlat rum där även kastanjeallén spelar en viktig roll. Med undan- tag för några murar övergår kyrkotomten i Högalidsparken utan några synliga avgräns- ningar. Kyrkans exteriör ger ett mäktigt in- tryck med sina stora tegelytor, branta takfall och skulpterade stenportaler i **renässansform** i väster.

Kyrkorummet präglas bl a av en väldig rymd och en intrikat ljusföring genom de delvis dolda höga fönstren. De kala gråvita väggarna ger rum- met ett ganska svalt intryck. Genom färgsätt- ningen, i huvudsak i grå och blå toner med en- staka inslag av rött, hålls de olika delarna samman. I **långhuset** skapar de två bänkkvarte- ren en längdaxel fram till **koret** som står i fokus.

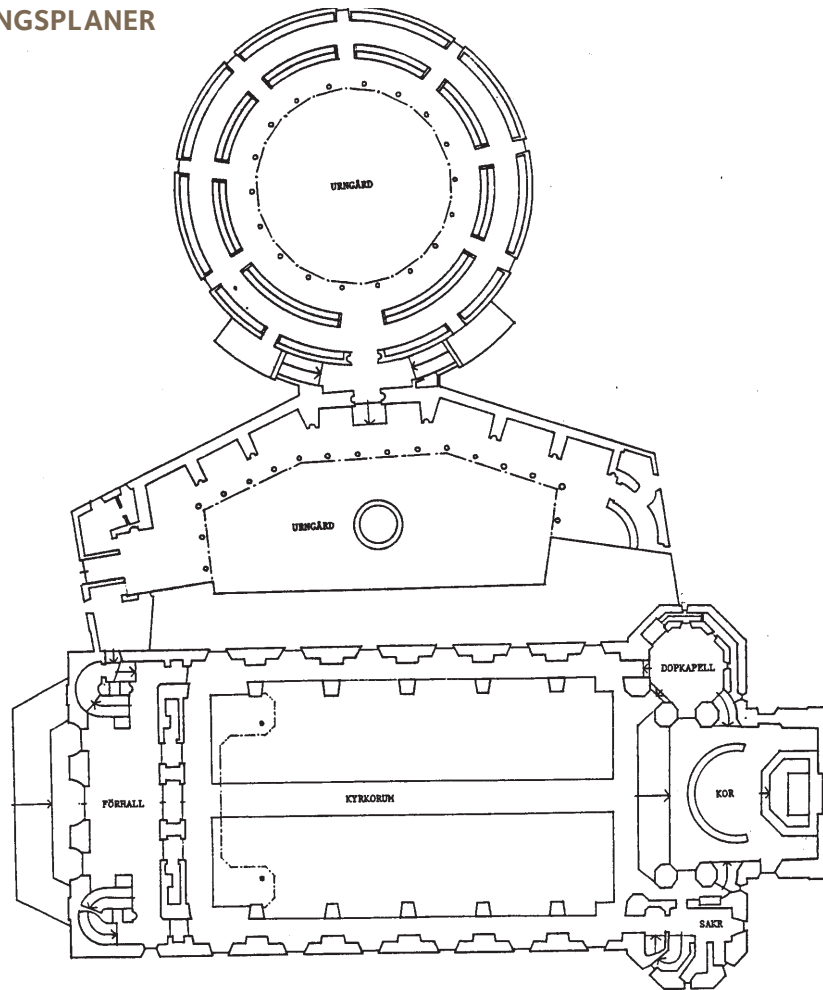
Ivar Tengboms utpräglade känsla för materi- al- och detaljbehandling i såväl exteriör som in- teriör och den högklassiga konstnärliga ut- smyckningen, fasta inredningen och inventari- erna från byggnadstiden gör kyrkan till ett allkonstverk. Kyrkorummet är med enstaka un- dantag intakt sedan byggnadstiden. S:t Ansgar- skapellet har, trots dagens mer mångfacetterade funktion, bevarat sin karaktär av gravkapell väl. Einar Forseths guldmosaik i koret skapar en lyster i det i övrigt ganska mörka rummet. De två **kolumbarierna** från 1939 och 1959 är båda in- tressanta tillägg och viktiga årsringar i kyrkans historia samtidigt som de är goda exempel på Tengboms senare verk.

Att särskilt tänka på i förvaltning och användning av kyrkan och kyrkomiljön:

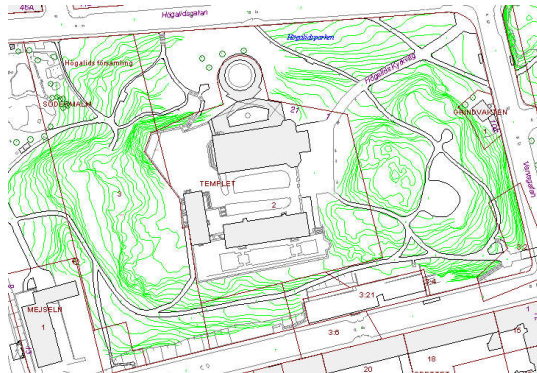
- de höga tvillingtornens betydelse i Stock- holms stadsbild
- den speciella miljö som kyrkobyggnaden bil- dar tillsammans med församlingshuset och prästgården och den allé som leder upp till den öppna kyrkbacken
- exteriörens monumentalitet och genuina materialbehandling
- Högalidskyrkan som ett allkonstverk med sin högklassiga konstnärliga utsmyckning, fasta inredning och inventarier, vilka alla in- går i den helhet som eftersträvades av arki- tekten Ivar Tengbom

- interiörens obehandlade, nästan helt kala väggar och höga valv
- den skickligt genomförda ljusföringen
- de två **kolumbarierna** med sina tidstypiska former
- kyrkotomtens övergång utan några synliga avgränsningar i den omgivande Högalidsparken.

ORIENTERINGSPLANER

Ur Illerstad, L, Nya Svenska kyrkor, del I Svealand, RAÄ 1990:2, Stockholm 1990.

Utsnitt ur Stockholms stadsbyggnadskontors baskarta 2007.

KRONOLOGI

År	Händelse	Källa
1905	Mark för en kapellbyggnad på Högalidsberget upplåtes av staden.	Sarkany 1966
1911–12	Arkitekttävling om en kyrka på Högalidsberget.	dito
1916–23	Högalidskyrkan uppförs efter åtskilliga revideringar, arkitekt Ivar Tengbom.	dito
1926–27	Församlingshuset och prästgården uppförs söder om kyrkan, arkitekt David Dahl.	dito
1932	Det enkupiga dubbelfalsade takteget på långhuset ersätts av kopparplåt.	dito
1939	Kolumbariet uppförs, arkitekt I Tengbom.	dito
1959	Kolumbariet utvidgas, arkitekt I Tengbom.	dito
1965	Tillstånd meddelas för utförande av epitafium över Ivar Tengbom i södra sidoskeppet, skulptör Ivar Johnsson.	ATA
1966	Ny huvudorgel byggs av Olof Hammarbergs Orgelbyggeri, dock med Tengboms ursprungliga orgelfasad bevarad.	dito
1984	Kororgel av orgelbyggaren Mads Kjersgaard tillkommer i anslutning till norra sidoskeppet. Sannolikt är det i samband härmed som de tre främsta bänkraderna tas bort.	dito
1993	Renovering av gravkapellet.	dito
2005-	Renovering av kyrkans samtliga fönster.	SSM
2005–06	Renovering av 1930-talets kolumbariedel (ytter- och innertak, konservering av freskmålning m m).	dito

KÄLLFÖRTECKNING

ATA Antikvarisk-topografiska arkivet

SSM Stockholms stadsmuseums arkiv

Bergström, A, *Arkitekten Ivar Tengbom – byggnadskonst på klassisk grund*, Stockholm 2001

Hall, T m fl, *Stenstadens arkitekter*, Stockholm 1981

Högalidskyrkan, broschyr utan år

Högalidskyrkan, *Minnesskrift* vid invigningen den 10 juni 1923

Illerstad, L, *Nya Svenska kyrkor, del I Svealand*, RAÄ 1990:2, Stockholm 1990

Nilsson, C, *Kyrkguiden, Vägledning till kyrkorna i Stockholms stift*, Stockholm 2001

Sárkány, T, *Högalids kyrka i Stockholm*, Sveriges Kyrkor Stockholm Band VII, Stockholm 1966.

Stenung, J, *Högalidskyrkan*, Värnamo 1957.